

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6MCdo/6/2014
Identifikačné číslo spisu:	8612205194
Dátum vydania rozhodnutia:	18.08.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:8612205194.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne GENERAL FACTORING, a. s., so sídlom v Bratislave, Košická 56, IČO: 35 838 825, zastúpenej HMG LEGAL, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Štefanovičova 12, IČO: 35 885 459, v mene ktorej koná ako konateľ advokát Mgr. Ján Gajan, proti žalovaným 1/ O., bývajúcej v J., U., 2/ E., bývajúcemu v J., U., o zaplatenie 1.021,43 eura s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Svidník pod sp. zn. 7C/201/2012, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Svidník z 8. apríla 2013 č. k. 7C/201/2012-158 a proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 29. októbra 2013 sp. zn. 17Co/129/2013, takto

rozhodol:

Mimoriadne dovolanie o d m i e t a.

Žalovaným nepriznáva náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní.

Odôvodnenie

1. Žalobou podanou na Okresnom súde Svidník (ďalej len „súd prvej inštancie“) dňa 2. augusta 2012 sa žalobkyňa domáhala voči žalovaným zaplatenia 1.021,43 eura s príslušenstvom predstavujúcej nesplatený úver poskytnutý žalovaným na základe zmluvy o kontokorentnom úvere z 18. marca 2005.

2. Súd prvej inštancie rozsudkom z 8. apríla 2013 č. k. 7C/201/2012-158 žalobu žalobkyne zamietol a rozhodol o trovách konania. Zamietnutie žaloby odôvodnil premlčaním uplatneného nároku v dôsledku námietky premlčania vznesenej žalovanými. Uviedol, že pohľadávka sa stala splatnou v dôsledku odstúpenia od zmluvy dňom 3. júla 2007, pričom žalobkyňa podala žalobu až 2. augusta 2012, teda po uplynutí trojročnej premlčacej doby v zmysle príslušných ustanovení zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej aj „OZ“). Posudzovanie dĺžky premlčacej doby podľa Občianskeho zákonníka a nestotožnenie sa s tvrdením žalobkyne, že v danom prípade žalovaní uznali záväzok podľa § 407 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej len „Obchodný zákonník“) odôvodnil tým, že zmluva o kontokorentnom úvere bola nepochybne spotrebiteľskou zmluvou a aplikácia Občianskeho zákonníka bola na prospech žalovaných ako spotrebiteľov.

3. O odvolaní žalobkyne Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 29. októbra 2013 sp. zn. 17Co/129/2013 rozhodol tak, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a rozhodol o trovách odvolacieho konania. Potvrdenie prvostupňového rozsudku odôvodnil jeho vecnou správnosťou stotožňujúc sa aj s jeho odôvodnením. Na doplnenie uviedol, že úverová zmluva je síce absolútnym obchodom, na ktorý dopadajú ustanovenia Obchodného zákonníka, ale ako spotrebiteľská zmluva je regulovaná aj osobitnou právnou úpravou a ustanoveniami Občianskeho zákonníka. Výslovil názor, že v prípade duplicitnej právnej úpravy rovnakých inštitútov je potrebné aplikovať občianskoprávnú úpravu a nie obchodnoprávnú, ktorá je pre spotrebiteľa podstatne nevýhodnejšia.

4. Na základe podnetu žalobkyne podal proti uvedeným rozsudkom súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej aj „generálny prokurátor“). Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky oba rozsudky zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil nesprávnym právnym posúdením veci, keď sa nestotožnil so závermi konajúcich súdov, že dĺžku premlčacej doby bolo potrebné posudzovať podľa ustanovení Občianskeho zákonníka. Uviedol, že zmluva o úvere upravená v §§ 497 až 507 Obchodného zákonníka je tzv. absolútnym obchodom. Vzťahy vznikajúce pri zabezpečení záväzkov zo zmluvy o kontokorentnom úvere sa preto spravujú ustanoveniami Obchodného zákonníka, pričom jeho použitie nemôžu účastníci vylúčiť ani dohodou. Poukázal na to, že žiadne zákonné ustanovenie zabezpečujúce ochranu spotrebiteľa, a to ani ustanovenie § 54 OZ, nezakladá možnosť voľby právneho režimu priaznivejšieho pre spotrebiteľa. V rámci ochrany spotrebiteľa sú predmetom posúdenia zmluvné podmienky a nie právny režim právneho vzťahu. Pri posudzovaní premlčania nároku bolo preto potrebné aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka, keďže jeho obsahom je aj všeobecná právna úprava premlčania.

5. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora uviedla, že súhlasí a plne sa stotožňuje s obsahom, ako aj závermi uvedenými v mimoriadnom dovolaní. Žalovaní sa k mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora nevyjadřili.

6. Podmienky prípustnosti mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolačný súd“) posúdil podľa právneho stavu účinného ku dňu jeho podania, teda podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku [Čl. 2 ods. 1 a ods. 2 a Čl. 3 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“)].

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd funkčne príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 C. s. p.) predovšetkým skúmal splnenie podmienok pre podanie mimoriadneho dovolania v zmysle § 243e ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej aj „O. s. p.“), a to v prvom rade podmienku, či generálnym prokurátorom uplatnený dovolačný dôvod, t. j. nesprávne právne posúdenie veci, sa týka takého porušenia zákona, ktoré aktuálna judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) považuje za zjavné pochybenie pri aplikácii hmotného práva majúce povahu zásadnej vady, ktorú možno akceptovať ako dôvod pre zrušenie právoplatných rozhodnutí za účelom jej nápravy. Dospel pritom k záveru, že táto podmienka nie je splnená.

8. Podľa § 243e ods. 1 O. s. p. ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon (§ 243f O. s. p.), a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie. Podľa § 243f ods. 1 O. s. p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

9. Z judikatúry ESLP vyplýva, že systém opravných prostriedkov zakotvený v právnom poriadku zmluvnej strany Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) musí

byť v súlade s požiadavkami čl. 6 Dohovoru. ESLP v rámci svojej rozhodovacej praxe už viackrát konštatoval porušenie čl. 6 Dohovoru vtedy, keď k nariadeniu opätovného preskúmania veci došlo výlučne z dôvodu existencie odlišného právneho posúdenia veci oproti právnemu názoru vnútroštátnych súdov, ktoré vec s konečnou platnosťou prerokovali a meritórne rozhodli (porovnaj *Roseltrans proti Rusku* z roku 2005). Opakovane tiež zdôraznil, že v záujme právnej istoty by právoplatné rozsudky mali vo všeobecnosti zostať nedotknuté a k ich zrušeniu by malo dochádzať iba pre účely nápravy zásadných väd [viď napríklad *Abdullayev proti Rusku* (rozsudok z roku 2010)], resp. závažných pochybení [viď *Sutyazhnik proti Rusku* (rozsudok z roku 2009)]. Za takú vadu alebo pochybenie však nemožno v žiadnom prípade považovať to, že na predmet konania existujú dva odlišné právne názory.

10. Zároveň ESLP opakovane dospel - na základe sčasti odlišných úvah - aj k názoru, že k porušeniu čl. 6 Dohovoru dochádza tiež vtedy, ak je právoplatné a záväzné rozhodnutie súdu zrušené v rámci mimoriadneho prieskumu, ktorý presadil subjekt odlišný od účastníkov konania, len na úvahe ktorého bolo posúdenie vhodnosti alebo potreby podania mimoriadneho opravného prostriedku iniciujúceho tento mimoriadny prieskum (viď napríklad rozhodnutia ESLP vo veci *Kutepov a Anikeyenko proti Rusku* z roku 2005 a vo veci *Tripon proti Rumunsku* z roku 2008). Inštitút veľmi podobný mimoriadnemu dovolaniu upravenému v Občianskom súdnom poriadku bol predmetom skúmania ESLP vo veci *Tripon proti Rumunsku*. V tomto rozhodnutí ESLP konštatoval, že v skúmanom prípade prokurátor nekonal na základe vlastnej iniciatívy, ale konal na základe žiadosti jednej zo strán sporu. ESLP zásah prokurátora do takéhoto súkromnoprávneho súdneho konania označil za priťažujúci faktor, pretože, hoci tento štátny úradník konal na základe podnetu účastníka súdneho konania, podanie mimoriadneho dovolania bolo ponechané výlučne na voľnej úvahe prokurátora. ESLP v danej veci preto dospel k záveru, že zrušenie dotknutého právoplatného a záväzného rozhodnutia porušilo sťažovateľovo právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

11. Aj aktuálne rozhodnutia ESLP z 9. júna 2015 vydané vo veciach proti Slovenskej republike (DRAFT-OVA, a. s., PSMA, s. r. o. a COMPCAR, s. r. o.) pripomínajú význam a obsah princípov rovnosti zbraní a princípov právnej istoty, s ktorými bezprostredne súvisí otázka záväznosti, nezrušiteľnosti a dôveryhodnosti právoplatných súdnych rozhodnutí, ktoré boli napadnuté z iniciatívy generálneho prokurátora vyjadrenej podaním mimoriadneho dovolania. Zdôrazňujú, že judikatúra ESLP akceptuje ako dôvod pre zrušenie právoplatných rozhodnutí, a teda pre výnimočný odklon od princípov právnej istoty, nastolenej právoplatným rozhodnutím, v prospech princípov spravodlivej ochrany práv, len tzv. zásadné vady, za ktoré považuje justičné omyly alebo závažné vady súdneho konania, zneužitie právomoci, zjavné pochybenia pri aplikácii hmotného práva alebo akékoľvek iné závažné dôvody vyplývajúce zo záujmov spravodlivosti.

12. S prihliadnutím na vyššie uvedenú judikatúru ESLP treba ustanovenie § 243e ods. 1 O. s. p. vykladať reštriktívne, t. j. tak, že podmienka prípustnosti mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora spočívajúca v jeho tvrdení, že právoplatným rozhodnutím bol porušený zákon, je splnená len vtedy, ak ide o závažné vady súdneho konania alebo zjavné pochybenia pri aplikácii hmotného práva, t. j. napr. ak ide o svojvoľné alebo neudržateľné právne závery, alebo pochybenia takej intenzity, ktoré vyžadujú uprednostnenie spravodlivej ochrany práv pred princípom právnej istoty nastolenej právoplatným rozhodnutím. Preto nestačí, aby generálny prokurátor odôvodňoval ním podané mimoriadne dovolanie akýmkoľvek porušením zákona, ale je potrebné, aby namietal závažné vady súdneho konania alebo zjavné pochybenia pri aplikácii práva majúce charakter tzv. zásadných väd.

13. V preskúmvanej veci je z obsahu mimoriadneho dovolania zrejmé, že ním generálny prokurátor prezentoval svoj odlišný právny názor na otázku, či dĺžka premľacej doby má byť posudzovaná podľa ustanovení Občianskeho zákonníka alebo podľa ustanovení Obchodného zákonníka, a tým polemizoval s právnymi závermi súdov v tejto otázke. Takáto polemika sa javí len ako ďalšie odvolanie prezentujúce iný právny názor, a netýka sa tzv. zásadných väd, podstata ktorých bola vysvetlená vyššie. Podľa názoru dovolacieho súdu nebola preto splnená podmienka prípustnosti mimoriadneho dovolania spočívajúca v náprave tzv. zásadných väd aplikácie práva, resp. závažných pochybení.

14. So zreteľom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora ako procesne neprípustné (§ 464 C. s. p. v spojení s § 447 písm. c/ C. s. p.).

15. Generálnemu prokurátorovi v konaní o mimoriadnom dovolaní nemôže byť uložená povinnosť nahradiť trovy konania (§ 261 C. s. p.). Povinnosť nahradiť trovy konania v konaní o mimoriadnom dovolaní má ten, kto podal podnet na podanie mimoriadneho dovolania. V danom prípade dala podnet na mimoriadne dovolanie žalobkyňa. Žalovaným tak vzniklo právo na náhradu trov konania. Dovolací súd však žalovaným právo na náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní nepriznal, pretože im žiadne trovy nevznikli.

16. Toto rozhodnutie prijal senát pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.